

საქართველოს გარემოს დაცვის მინისტრის

060123044563212

KA060123044563212

ბრძანება No-314

ქ. თბილისი

13 / დეკემბერი / 2012 წ.

შპს "სან პეტროლიუმ ჯორჯია"-ს ქ. ფოთში ნავთობპროდუქტების გადასატვირთი ტერმინალის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „ი“ ქვეპუნქტისა და ამავე მუხლის მე-4 პუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა:

1. დამტკიცდეს საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილ შპს "სან პეტროლიუმ ჯორჯია"-ს ქ. ფოთში ნავთობპროდუქტების გადასატვირთი ტერმინალის მშენებლობასა და ექსპლუატაციაზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №44; 11.12.2012წ;
2. ამ ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. შპს "სან პეტროლიუმ ჯორჯია"-მ უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (№44; 11.12.2012წ.) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ეს ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს შპს "სან პეტროლიუმ ჯორჯია"-ს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს შპს "სან პეტროლიუმ ჯორჯია"-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს საქართველოს მთავრობაში (ქ.თბილისი, ინგოროყვას ქ. №7) მისი ძალაში შესვლიდან ერთი თვის ვადაში.

საფუძველი: ეკოლოგიური ექსპერტიზისა და ინსპექტირების დეპარტამენტის უფროსის მოვალეობის შემსრულებლის თამარ შარაშიძის მოხსენებითი ბარათი; საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს წერილი (№230/01-28/შ; 26.11.2012წ.); ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა (№44; 11.12.2012წ.)

მინისტრი

ხათუნა გოგალაძე

საქართველოს გარემოს დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6, ტელ: 272-72-00, 272-72-20 ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის

დასკვნა პროექტზე

№44

11 დეკემბერი 2012წ.

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება – ნავთობპროდუქტების გადასატვირთი ტერმინალის (საერთო მოცულობა 14 100 მ³) მშენებლობა და ექსპლუატაცია
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი – შპს "სან პეტროლიუმ ჯორჯია". თბილისი, ჭავჭავაძის გამზ. №34
1. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა – ქ.ფოთი ლარნაკას ქ. №3
2. განაცხადის შემოსვლის თარიღი – 27.11.2012წ.
3. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ – შპს „გამა კონსალტინგი“

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილია ქ. ფოთში შპს "სან: პეტროლიუმ ჯორჯია"-ს ნავთობპროდუქტების გადასატვირთი ტერმინალის (საერთო მოცულობა 14 100 მ³) მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

ნავთობპროდუქტების გადასატვირთი ტერმინალის (სარეზერვუარო პარკის საერთო მოცულობით 14 100 მ³) მშენებლობა და ექსპლუატაცია დაგეგმილია ქ. ფოთში ლარნაკას ქ. №3-ში, ყოფილი ხის დამამუშავებელი საწარმოს ტერიტორიაზე. საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურის მქონე სამრეწველო ზონაში.

ნავთობპროდუქტების წლიური ჯამური ტვირთბრუნვა იქნება 240 000 ტ, მათ შორის: ბენზინი 60% - 144 000 ტ, ხოლო დიზელის საწვავი 40% - 96 000 ტ). ტერმინალის ტერიტორიაზე ნავთობპროდუქტების შემოტანა გათვალისწინებულია სარკინიგზო ვაგონცისტერნებით, ხოლო გაცემა როგორც სარკინიგზო ვაგონცისტერნებით, ასევე ავტოცისტერნების საშუალებით.

ტერმინალი იმუშავებს 24 საათის განმავლობაში, სამ ცვლიანი რეჟიმით, ცვლის ხანგრძლივობა 8 საათი. მშენებლობის ფაზაზე დასაქმებული იქნება 40-50 ადამიანი, ხოლო ოპერირების ფაზაზე 80-90 ადამიანი.

ანგარიში განხილულია ტერმინალის განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები. ტერმინალის პროექტირების პირველ სტადიაზე განიხილებოდა მისი განთავსება დასავლეთ საქართველოს რომელიმე ქალაქში და ქ. ფოთის რამდენიმე ტერიტორია. დასავლეთ საქართველოს სხვა ქალაქებიდან უპირატესობა მიენიჭა ქ. ფოთს, რაც ძირითადად დაკავშირებულია საზღვაო ნავსადგურის არსებობასთან. ეკონომიკური თვალსაზრისით საუკეთესოდ მიიჩნეოდა ფოთის საზღვაო ნავსადგურის ტერიტორია, მაგრამ გათვალისწინებული იქნა, რომ საზღვაო ნავსადგურის ტერიტორია გადატვირთულია და პრაქტიკულად შეუძლებელია ტერმინალის ინფრასტრუქტურის მოსაწყობად საჭირო ფართობის გამოძებნა, ამასთან ადგილი ექნებოდა ატმოსფერული ჰარის ხარისხზე მნიშვნელოვან კუმულატიურ ზემოქმედებას.

ანგარიშის თანახმად გარდა აღნიშნულისა განიხილებოდა ორი ტერიტორია ნაბადას დასახლების აღმოსავლეთით მდებარე თავისუფალი (აუთვისებელი) ნაკვეთი და ლარნაკას ქუჩაზე, მდებარე ყოფილი ხის დამამუშავებელი საწარმოს ტერიტორია.

პირველი ალტერნატიული ტერიტორია ადგილობრივი მოსახლეობის მიერ გამოყენებულია საძოვრად. გარდა სარკინიგზო ჩიხისა ტერიტორიაზე სხვა ინფრასტრუქტურა (ელექტრომომარაგება, საავტომობილო გზა, წყალსადენი, კანალიზაცია) არ არსებობს და საჭირო იყო მათი მოწყობა. ყოფილი ხის დამამუშავებელი საწარმოს ტერიტორია მდებარეობს ფოთის საწარმოო ზონაში, სადაც განთავსებული სხვადასხვა იურიდიული პირების სამრეწველო საწარმოები. ტერიტორიას უშუალოდ ესაზღვრება სარკინიგზო ჩიხი და მიყვანილია საავტომობილო გზა, ტერიტორიაზე არსებობს ცენტრალური წყალმომარაგების ქსელი, ხოლო შიდა საკანალიზაციო სისტემა ჩართულია ქალაქის საკანალიზაციო კოლექტორში. ელექტრომომარაგება განხორციელდება არსებული ელექტროგადამცემი ხაზის საშუალებით. ტერიტორია უშუალოდაა დაკავშირებული ქ. ფოთის შემოვლით საავტომობილო მაგისტრალს. მნიშვნელოვანია ის ფაქტი, რომ საპროექტო ტერიტორია უახლოესი საცხოვრებელი ზონიდან დაცილებულია დაახლოებით 320-330 მ-ით, ხოლო კოლხეთის ეროვნული პარკის იმნათის უბნის ჩრდილო-დასავლეთის საზღვრიდან დაახლოებით 2700 მ-ით. თვით ტერიტორიაზე მცენარეული საფარი პრაქტიკულად არ არსებობს, ცხოველთა სახეობებიდან შესაძლებელია მხოლოდ სინანტროპული სახეობების არსებობა.

ყოველივე ზემოთ აღნიშნულის გათვალისწინებით უპირატესობა მიენიჭა მეორე ვარიანტს, ყოფილი ხის დამამუშავებელი საწარმოს ტერიტორიას.

ანგარიშის თანახმად საქმიანობის განხორციელებისათვის დაგეგმილია შემდეგი ინფრასტრუქტურის მოწყობა: სარკინიგზო ესტაკადა, სატუმბი სადგური, სარეზერვუარო პარკი, საავტომობილო ესტაკადა, ტექნოლოგიური მილსადენები, ხარძარქრობის ავტომატიზებული სისტემა, საწარმოო-სანიაღვრე წყლების არინების და გაწმენდის სისტემა, სასმელ-სამეურნეო და ტექნიკური წყლის რეზერვუარები, საოფისე შენობა.

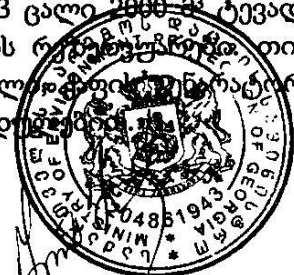
სარკინიგზო ესტაკადა არსებული სარკინიგზო ჩიხით დაკავშირებული იქნება ქ. ფოთის ცენტრალურ სარკინიგზო მაგისტრალთან და შემდგომ ფოთის სატვირთო სადგურთან. დაგეგმილია 130 მ სიგრძის 2 ხაზიანი ესტაკადის მოწყობა, რომელზედაც ერთდროულად შესაძლებელი იქნება 8 ვაგონ ცისტერნის დაცლა ან დატვირთვა. დაცლის ოპერაციები შესრულებული იქნება ვაგონ-ცისტერნებთან ქვედა შეერთების მეთოდით. ვაგონ-ცისტერნების დასაცლელი აღჭურვილობა შეერთებულია ტექნოლოგიური მილსადენების სისტემასთან. ტექნოლოგიური მილსადენები ნაწილობრივ მიწის ზედაპირზეა განლაგებული, გათვალისწინებულია მათი შეღებვა ანტიკოროზიული საღებავებით. სარკინიგზო ესტაკადის ტერიტორიაზე გათვალისწინებულია შემთხვევითი დაღვრების შეკრების სისტემა.

სარკინიგზო ესტაკადის ტერიტორია ფეთქებადსაშიშა, ამიტომ მონტაჟდება I კატეგორიის ფეთქებადუსაფრთხო ელექტროგაყვანილობა. ანგარიშის მიხედვით გათვალისწინებულია სარკინიგზო ესტაკადის სახანძრო სიგნალიზაცია, სამაუწყებლო სისტემა, რომელიც ითვალისწინებს სასიგნალო ღილაკების მონტაჟს. სახანძრო სიგნალიზაციის სისტემა პირდაპირაა დაკავშირებული სახანძრო სამსახურთან, ხოლო სატელეფონო კავშირით ესტაკადა პირდაპირ უკავშირდება სადისპეჩეროსა და ტერმინალის ოფისს. ესტაკადაზე გათვალისწინებულია ავტომატიზაციის სისტემა, რომელიც ითვალისწინებს: სარკინიგზო ესტაკადის ტერიტორიაზე ნავთობპროდუქტების ორთქლის შემცველობის, ასევე ჩამოსასხმელი აღჭურვილობის მუშა მდგომარეობაში ყოფნის კონტროლს; ჩამოსხმისათვის მზადყოფნის სიგნალიზაციის ჩართვას, რომელიც ხორციელდება ოპერატორის მიერ პულტების საშუალებით; შემთხვევითი დაღვრების შემკრები სისტემის რეზერვუარში დონის კონტროლს იმპულსური დონემომების საშუალებით, ტემპერატურის კონტროლს სადრენაჟე სისტემის რეზერვუარში; წნევის კონტროლს სისტემის დამცლელი ტუმბოს გამოსავალზე.

სატუმბო სადგურის მოწყობა დაგეგმილია საპროექტო ტერიტორიის ჩრდილო-აღმოსავლეთ მხარეს, სადაც დამონტაჟებული იქნება შესაბამისი სიმძლავრის ტუმბოები, სატუმბო სადგურის მოწყობა დაგეგმილია საპროექტო ტერიტორიის ჩრდილო-აღმოსავლეთ მხარეს, სადაც დამონტაჟებული იქნება სხვადასხვა სიმძლავრის ტუმბოები, რომელთა საშუალებით შესაძლებელი იქნება ნავთობპროდუქტების გადატუმბვა ვაგონცისტერნიდან რეზერვუარებში, ასევე რეზერვუარებიდან ვაგონცისტერნებში და ავტოცისტერნებში.

სარეზერვუარო პარკში გათვალისწინებულია 7 ერთეული ლითონის, მიწისზედა ვერტიკალური რეზერვუარის დამონტაჟება. სარეზერვუარო პარკის მთელ პერიმეტრზე გათვალისწინებულია ბეტონის შემოზღუდვის მოწყობა, ხოლო შიდა ზედაპირზე ჰიდროსაიზოლაცია ფენის მოწყობა. სარეზერვუარო პარკის სადრენაჟო სისტემა ჩართული იქნება საწარმოო-სანიაღვრე წყლების გამწმენდ ნაგებობასთან.

სულ სარეზერვუარო პარკში შესაძლებელი იქნება 14 100 მ³ მოცულობის ნავთობპროდუქტების დასაწყობება. გათვალისწინებულია შემდეგი რეზერვუარების მშენებლობა: 1 ცალი 5000 მ³ ტევადობის, 3 ცალი 2000 მ³ ტევადობის, 1 ცალი 1000 მ³ ტევადობის და 3 ცალი 700 მ³ ტევადობის რეზერვუარები. თითოეულ რეზერვუარზე დამონტაჟებული იქნება სასუნთქი სარქველ-სარეზერვუარო ტერიტორია, ჩასაზომი ლუქი და შემსველელ გამომსვლელი მილსადენი - ურდოქვეშა.

სარეზერვუარო პარკი შემოზღუდული იქნება საყრდენი კედლით, რომელიც შექმნის ერთგვარ შიდა სივრცეს (აუზს). სარეზერვუარო მოედნის ზედაპირი დაფარული იქნება 0.15 მეტრის სისქის რკინაბეტონის საფარით. სარეზერვუარო პარკს შიგნით გააჩნია იზოლირებული საავარიო აუზი. ავარიული შემთხვევებისათვის გათვალისწინებულია სატვირთო მანქანების ჩასასვლელი პანდუსები, გადასასვლელი კიბეები და ა.შ. სარეზერვუარო პარკის თითოეულ განყოფილებაში გათვალისწინებულია ქანობი და სანიაღვრე წყლების შემკრები სისტემა. რეზერვუარის საძირკვლის ცენტრში გათვალისწინებულია შემკრები ჭა, რომელიც მილის საშუალებით დაკავშირებულია საძირკვლის გარეთ მდებარე შემკრებ ჭასთან.

ანგარიშის მიხედვით ტერმინალს ეყოლება შესაბამისად მომზადებული სახანძრო პერსონალი და აღჭურვილი იქნება ხანძარქრობის ტექნიკური საშუალებებით. სახანძრო სატუმბო სადგურში დამონტაჟებული იქნება სატუმბო აგრეგატი 4 კომპლექტი: 2 ხანძარქრობისთვის, 2 გაგრილებისთვის. ტუმბო რომლის, დანიშნულებაა ქაფწარმომქმნელი სითხის შესანახ რეზერვუარებში გადაქაჩვა, ხელის ჩამოსაკიდი ტალი და დოზატორი ქაფწარმომქმნელი სითხის წყალში დოზირებული შერევისათვის. ასევე ყველა ობიექტებზე დამონტაჟებული იქნება სპეციალური მეხდაცვის სისტემები.

სამშენებლო მოედანზე მოხდება სამშენებლო - ინერტული მასალების დასაწყობება. აქვე განთავსდება ავტოსადგომი, მექანიკური და სარემონტო სახელოსნო და ოფისი. სატრანსპორტო საშუალებების საწვავით გამართვა მოხდება ავტოგასამართ სადგურებზე, ხოლო ტექნიკის გასამართად საწვავის შემოტანა მოხდება ავტოცისტერნის საშუალებით.

ტერმინალის სამშენებლო სამუშაოების შესრულების და ოპერირების ფაზაზე სასმელ-სამეურნეო დანიშნულების წყალმომარაგება განხორციელდება ქ. ფოთის ცენტრალური წყალსადენის ქსელიდან. ტექნიკური დანიშნულებისათვის მშენებლობისას გამოიყენება მიმდებარე ტერიტორიაზე გამავალი საწრეტი არხის წყალი, ხოლო ოპერირებისას გათვალისწინებულია შახტური ჭის მოწყობა. ტექნიკური და სახანძრო წყალმომარაგებისათვის ტერმინალის ტერიტორიაზე (ჩრდილოეთის კუთხეში) დამონტაჟებული იქნება 700 მ³ ტევადობის ლითონის მიწისზედა ვერტიკალური რეზერვუარი.

სამეურნეო-ფეკალური ჩამდინარე წყლები ჩაშვებული იქნება ქ. ფოთის საკანალიზაციო კოლექტორში. ექსპლუატაციის ეტაპისათვის საწარმოო ჩამდინარე წყლების შეგროვებისა და გაწმენდის ამოცანების გადასაწყვეტად დაგეგმილია დამოუკიდებელი სადრენაჟო სისტემის მოწყობა, მათ შორის: პირობითად სუფთა ჩამდინარე წყლების შეკრების და არინების სისტემა, ნავთობპროდუქტებით შემთხვევით დაბინძურებული წყლების შეკრების და არინების სისტემა და სადრენაჟო სისტემა ნავთობპროდუქტებით პოტენციურად დაბინძურებული წყლებისათვის.

ანგარიშის მიხედვით ნავთობპროდუქტებით ძლიერ დაბინძურებული იქნება სარკინიგზო და საავტომობილო ესტაკადაზე დაღვრილი ნავთობპროდუქტების რეცხვის შედეგად წარმოქმნილი წყლები, რეზერვუარების რეცხვის შედეგად წარმოქმნილი წყლები. ტერმინალის ტერიტორიაზე წარმოქმნილი ყველა სახის საწარმოო-სანიაღვრე ჩამდინარე წყლები, შესაბამისი შემკრები რეზერვუარებიდან გადაიტუმბება გამწმენდ ნაგებობაში.

საწარმოო-სანიაღვრე წყლების გამწმენდი ნაგებობა განთავსებული იქნება ტერმინალის ტერიტორიის განაპირა სამხრეთ ნაწილში და წარმოადგენს მოდულის ტიპის დანადგარს. დანადგარს გააჩნია ჩამდინარე წყლების დამუშავებისათვის საჭირო ყველა საფეხური (ნავთობპროდუქტების დაჭერა და შეწონილი ნაწილაკების დალექვა) და უზრუნველყოფს ჩამდინარე წყლების ღრმა გაწმენდას.

დანადგარში ჩამდინარე წყლების გაწმენდა სრულდება სამ დამოუკიდებელ კამერაში. ჩამდინარე წყლების ნაკადი პირველ რიგში ხვდება პირველ კამერაში (ქვიშის დამჭერი, სალექარი). სალექარიდან ჩამდინარე წყლები ხვდება მეორე კამერაში, ხოლო შემდეგ მესამე კამერაში, რომელშიც დამონტაჟებულია დამატებითი სორბციული

ფილტრები. გაწმენდილი ჩამდინარე წყლების ჩაშვება თვითდინებით მოხდება მდ. რიონის სამხრეთ ტოტში (ე.წ. ქალაქის არხი).

გზმ-ს ანგარიშში განხილულია ტერმინალის ფუნქციონირებით გამოწვეული ზეგავლენა ატმოსფერული ჰაერის ხარისხზე. დადგენილია მავნე ნივთიერებათა გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროები, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების შემადგენლობა.

ტერმინალის ექსპლუატაციისას ატმოსფერულ ჰაერში გაიფრქვევა შემდეგი მავნე ნივთიერებები: ნაჯერი ნახშირწყალბადები (C₁-C₅, C₆-C₁₀ და C₁₂-C₁₉), ამილენები, ბენზოლი, ტოლუოლი, ეთილბენზოლი, ფენოლი, ქსილოლები, გოგირდწყალბადი, ბენზ(ა)პირენი, ფორმალდეჰიდი, აზოტის ოქსიდები, ჰვარტლი, გოგირდის დიოქსიდი, ნახშირბადის ოქსიდი.

მავნე ნივთიერებათა გაბნევის ანგარიშის თანახმად, ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული არცერთი ზემოაღნიშნული მავნე ნივთიერების მიწისპირა მაქსიმალური კონცენტრაცია ობიექტიდან უახლოეს დასახლებულ პუნქტებთან მიმართებაში არ აჭარბებს ნორმით დადგენილ მის დასაშვებ მნიშვნელობას, ამიტომ მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევების მიღებული რაოდენობები კვალიფიცირდება, როგორც ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევები.

სამშენებლო სამუშაოების მიმდინარეობის და ექსპლუატაციის პროცესში ნიადაგის და გრუნტის დაბინძურება მოსალოდნელია ნავთობპროდუქტების დაღვრის ან საყოფაცხოვრებო და სამშენებლო ნარჩენების მართვის წესების დარღვევის შემთხვევაში, ასევე ჩამდინარე წყლების არასწორი მართვის შემთხვევაში.

ანგარიშის თანახმად ტერმინალის ტერიტორიაზე მოსამზადებელი სამუშაოების ჩატარების დროს აუცილებელია ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის (რომელიც მხოლოდ მცირე ტერიტორიაზეა წარმოდგენილი) მოხსნა და დადგენილი წესით დასაწყობება, რომელიც სამშენებლო სამუშაოების დამთავრების შემდგომ გამოყენებული იქნება რეკულტივაციის სამუშაოებისათვის. ნიადაგის ნაყოფიერი ფენის დასაწყობება უნდა მოხდეს ზედაპირული წყლებისაგან დაცულ ადგილზე და განთავსდეს 2 მ-ის სიმაღლის ფენებად.

ანგარიშის თანახმად, ჰაერში გავრცელებული ხმაურის დონეების, რაოდენობრივი შეფასებისთვის შესრულდა ხმაურის გავრცელების მოდელირება როგორც სამშენებლო სამუშაოების პერიოდისათვის, ასევე ექსპლუატაციის რეჟიმისათვის.

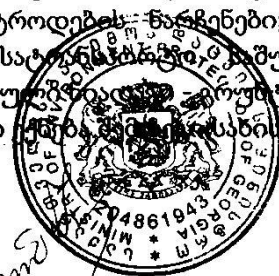
სამშენებლო სამუშაოების მიმდინარეობს პერიოდში, საცხოვრებელი ზონის ტერიტორიის დაცილების მანძილის გათვალისწინებით, ხმაურის გავრცელების დონეების ნორმირებულ მაჩვენებლებზე გადაჭარბება მოსალოდნელი არ არის.

ტერმინალის ექსპლუატაციის პროცესში მოსალოდნელი ხმაურის დაბალი დონეების და საცხოვრებელი ზონებიდან დაცილების მანძილების (მინიმალური მანძილი 325 მ) გათვალისწინებით შესაძლო ნეგატიური ზემოქმედება არ იქნება მნიშვნელოვანი.

როგორც მშენებლობის, ასევე ექსპლუატაციის ფაზაზე მოსალოდნელია გარკვეული რაოდენობის სახიფათო და არა სახიფათო ნარჩენების წარმოქმნა. მშენებლობის ეტაპზე წარმოქმნილი ინერტული ნარჩენებიდან აღსანიშნავია: მიწის სამუშაოების დროს ამოღებული მიწის ნარჩენი თხრილების უკუჩაყრის შემდეგ; ინერტული და სამშენებლო მასალების ნარჩენები; ლითონების ჯართი; ხეტყის ნარჩენები; ელექტროსადენების ნარჩენები; შესაფუთი მასალები და სხვა.

სახიფათო ნარჩენებიდან მნიშვნელოვანია: საღებავების ნარჩენები და ტარა; ნავთობპროდუქტების და ზეთების ნარჩენები; ნავთობით დაბინძურებული ჩვრები და სხვა საწმენდი მასალები; შედუღების ელექტროდების ნარჩენები; ვადაგასული და მწყობრიდან გამოსული აკუმულატორები; სატანკო მანქანების მუშაობების ზეთის ფილტრები; ნავთობპროდუქტებით დაბინძურებული ნივთიერებები და სხვა.

ტერმინალის ექსპლუატაციის პროცესში ადგილი იქნება მნიშვნელოვანი საწარმოო ნარჩენების წარმოქმნას:

Handwritten signature and initials.

- ნავთობის ნახშირწყალბადებით დაბინძურებული თხევადი ნარჩენები;
- ნავთობის ნახშირწყალბადებით დაბინძურებული მყარი ნარჩენები;
- ნავთობის ნახშირწყალბადებით დაბინძურებული ნიადაგები და გრუნტი;
- რეზერვუარების შლამები;
- ქიმიური ნარჩენები;
- მეტალური ნარჩენები;
- რეზინის და პოლიმერული ნარჩენები;
- აზბესტუმცველი ნარჩენები;
- სატრანსფორმატორო და სხვა ზეთების ნარჩენები.

ანგარიშის თანახმად ტერმინალში საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შეგროვება და განთავსება მოხდება სპეციალურ კონტეინერებში. აღნიშნული ნარჩენების გატანის თაობაზე ტერმინალს ხელშეკრულება გაფორმებული ექნება ქ. ფოთის დასუფთავების მუნიციპალურ სამსახურთან.

ტერმინალის ტერიტორიაზე ლითონების ნარჩენების (ჯართის) განთავსებისათვის გამოყოფილი იქნება სპეციალური ადგილები და დაგროვების შესაბამისად ჩაბარდება ჯართის მიმღებ ორგანიზაციებს.

ნავთობპროდუქტების დაღვრის შემთხვევაში, დაბინძურებული ნიადაგის ფენა მოიხსნება, მოხდება ტერიტორიის რეკულტივაცია. დაბინძურებული ნიადაგის და გრუნტის გატანა მოხდება ამ საქმიანობაზე შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციის მიერ. მცირე დაღვრის შემთხვევაში შესაძლებელია დაბინძურებული ნიადაგის გაუვნებელყოფა ადგილზე.

სახიფათო ნარჩენების განთავსება მოხდება სახიფათო ნარჩენების დროებითი განთავსების საწყობში და დაგროვების შესაბამისად გატანილი იქნება შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციის მიერ.

სასაწყობო მეურნეობაში გამოყოფილ სპეციალურ ადგილზე უნდა დროებით დასაწყობდეს გამოყენებისათვის უვარგისი საზურავებისა და პოლიმერული ნარჩენები. აღნიშნული ნარჩენების გატანა მოხდება შესაბამისი ნებართვის მქონე ორგანიზაციის მიერ.

ანგარიშის თანახმად ტერმინალის მშენებლობის და ექსპლუატაციის პერიოდში მოსალოდნელი ავარიული სიტუაციებია:

- რეზერვუარიდან, ტექნოლოგიური მილსადენებიდან, სატრანსპორტო საშუალებებიდან და სამშენებლო ტექნიკიდან ნავთობპროდუქტების დაღვრა.
  - ხანძრის წარმოქმნა და გავრცელება;
- ანგარიშში წარმოდგენილია ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების გეგმა. ავარიული რისკების შეფასების საფუძველზე განისაზღვრა გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების თავიდან ასაცილებელი და შემარბილებელი ღონისძიებები.

გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია ტერმინალის მშენებლობის და ექსპლუატაციის დროს მოსალოდნელი ზემოქმედებების შემარბილებელი ღონისძიებით გეგმა, ასევე გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად ექსპერტების მიერ გამოთქმული პირობები საფუძვლად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

III. პირობები

1. შპს "სან პეტროლიუმ ჯორჯია"-ს ხელმძღვანელობა ვალდებულია ტერმინალის მშენებლობა და ექსპლუატაცია განახორციელოს გზშ-ს ანგარიშით წარმოდგენილი ვალდებულებების, შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმისა და ავარიული სიტუაციების შემთხვევაში მათზე რეაგირების გეგმის შესაბამისად;
2. შპს "სან პეტროლიუმ ჯორჯია"-ს ხელმძღვანელობამ ტერმინალის მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდში უზრუნველყოს საქართველოს გარემოს დაცვის სამინისტროსთან შეთანხმებული "ნავთობპროდუქტების გადასატვირთი ტერმინალის საწარმოო-სანიაღვრე ჩამდინარე წყლებთან ერთად მდ. რიონში (სამხრეთი ტორი) ჩაშვებულ დამაბინძურებელ ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები ჩაშვების (ზდჩ) ნორმები"-ს დაცვა;
3. შპს "სან პეტროლიუმ ჯორჯია"-ს ხელმძღვანელობამ უზრუნველყოს "ატმოსფერულ ჰაერში მავნე ნივთიერებათა ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების პროექტი" წარმოდგენილი გამოყოფის და გაფრქვევის წყაროების პარამეტრების დაცვა, შესაბამისად დადგენილი ზღვრულად დასაშვები გაფრქვევის ნორმების შესრულება და ნავთობპროდუქტების გადატვირთვის მოცულობითი სიჩქარეების დაცვა;
4. შპს „სან პეტროლიუმ ჯორჯია“-ს ხელმძღვანელობამ უზრუნველყოს ტერმინალის ექსპლუატაციის პროცესში თვითმონიტორინგის წარმოება. თვითმონიტორინგს ექვემდებარება:
  - ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი;
  - ხმაურის დონეები საცხოვრებელი ზონის საზღვართან;
  - გამწმენდი ნაგებობიდან გამოსული წყლის შემადგენლობა ქალაქის არხში ჩაშვებამდე.

IV. დასკვნა

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ ეკოლოგიურ ექსპერტიზაზე წარმოდგენილ ქ. ფოთში შპს "სან პეტროლიუმ ჯორჯია"-ს ნავთობპროდუქტების გადასატვირთი ტერმინალის (საერთო მოცულობა 14 100 მ³) მშენებლობის და ექსპლუატაციის პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია წინამდებარე დასკვნის III თავში მოყვანილი პირობებით.

ეკოლოგიური ექსპერტიზისა და ინსპექტირების
დეპარტამენტის უფროსის მოვალეობის შემსრულებელი

თამარ შარაშიძე
(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

